

Střední škola sociální péče a služeb, nám. 8. května 2, Zábřeh

**TÉMATA K MATURITNÍ ZKOUŠCE
Z PSYCHOLOGIE**

Studijní obor: 75-41-M/01 Sociální činnost

Forma studia: dálková

Forma zkoušky: ústní

Školní rok: 2026/2027

Vypracovala: Mgr. Markéta Janků

Projednáno předmětovou komisí 9. 9. 2026

Schváleno ředitelkou školy:

1. Psychologie jako věda, její význam. Vznik psychologie jako vědy.

- psychologie jako věda a její vznik
- význam psychologie
- struktura psychologických věd
- vztah psychologie k jiným vědám
- vývoj psychologického myšlení – starověk (Platón, Aristoteles), středověk (sv. Augustin, T. Akvinský), novověk (Descartes, Locke, Wundt)

2. Psychologie osobnosti. Typologie temperamentu. Charakteristika schopností.

- pojem osobnost, složky osobnosti
- činitelé ovlivňující vývoj lidské psychiky
- temperament a jeho typologie
- vloha, schopnost, dovednost, nadání, talent, genialita
- intelligence, její druhy a měření

3. Psychické procesy a stavy.

- vnímání, podnět, analyzátor, vjem, počitek, figura, pozadí
- úloha smyslového vnímání
- paměť, její druhy, fáze paměti, poruchy paměti, možnosti rozvíjení paměti
- vůle jako motivační činitel
- fantazie, její význam a poruchy
- řeč, její druhy, význam a poruchy
- city, jejich dělení, význam, citová nákaza, poruchy
- pozornost, její dělení, výběrovost pozornosti, poruchy

4. Základní životní potřeby člověka. Stres, frustrace, deprivace. Typy sociálního chování.

- základní životní potřeby dle Maslowa
- důsledky neuspokojování základních životních potřeb
- stres, frustrace, deprivace
- způsoby řešení náročných životních situací
- konflikt, příčiny vzniku, typy konfliktů, způsoby řešení konfliktů
- prosociální chování, formy, učení se prosociálnímu chování
- hostilita, znaky agresivního chování, typy agrese

5. Metodologie psychologie.

- metody užívané v pedagogice
- metody zjišťování úrovně vztahů ve třídě, sociometrie
- metody experimentu
- metoda pozorování
- metoda rozhovoru a jeho zásady
- metoda dotazníku
- testy
- grafologie, využití kresby

6. Psychologická problematika rodiny. Výchova v rodině.

- rodina a její znaky
- funkce rodiny, rodiny problémové, dysfunkční a funkční
- změna v postavení rodiny ve společnosti během historického vývoje
- význam rodiny v socializaci člověka, rodinné role
- výchova dítěte v rodině, typy nesprávné rodinné výchovy a jejich důsledky pro tělesný i psychický vývoj dítěte

7. Rodina a postižené dítě. Rodina a starý člověk.

- funkce rodiny, rodiny problémové, dysfunkční a funkční
- změna v postavení rodiny ve společnosti během historického vývoje
- postižené dítě v rodině, fáze vyrovnání se s postiženým dítětem, faktory přijetí faktu nemoci
- rodina a starý člověk, specifika soužití, význam prarodičů pro výchovu dítěte
- nesprávná výchova v rodině

8. Charakteristika náhradní rodinná péče a její psychologická problematika.

- charakteristika náhradní rodinné péče
- přehled jejích typů
- požadavky na budoucí osvojitele a pěstouny
- pozitivní i možné negativní aspekty jednotlivých typů náhradní rodinné péče

9. Problematika šikany a domácího násilí.

- problematika šikany, její znaky a charakteristika
- stádia šikany, způsob vyšetřování šikany
- možnosti prevence
- domácí násilí, jeho formy a znaky, řešení
- následky traumatizující události pro oběť

10. Patologické závislosti a možnosti jejich prevence.

- závislost, intoxikace, abúzus, abstinční syndrom
- přehled jednotlivých závislostí
- charakteristika nikotinismu, příčiny, fáze, důsledky
- charakteristika alkoholismu, příčiny, fáze, důsledky
- možnosti prevence a intervence patologických závislostí

11. Druhy závislostí a možnosti jejich prevence

- charakteristika pojmů závislost, intoxikace, abúzus, abstinční syndrom
- drogové závislosti, její příčiny, fáze a důsledky
- problematika gamblingu – workoholismus
- sektářství
- možnosti prevence a intervence patologických závislostí
- trávení volného času dětí a mládeže

12. Sociálně patologické jevy ve společnosti. Problematika agrese.

- sociální patologie a její terminologie
- příčiny vzniku patologického chování
- disociální, antisociální a asociální chování, anomie
- agrese a jejich typy
- prevence patologického chování

13. Syndrom CAN, syndrom PAS.

- syndrom CAN, jeho formy – zanedbávání, zneužívání, týrání, sex. zneužívání
- možné následky pro další vývoj osobnosti
- rizikový dospělý, děti a situace
- syndrom PAS – objasnění pojmu
- dopady na zúčastněné

14. Předmět vývojové psychologie, její metody a vývojové teorie. Periodizace vývoje člověka.

- pojem vývojová psychologie, psychický vývoj, vývojová změna
- znaky psychického vývoje, činitelé a složky psychického vývoje, učení x zrání
- používané metody ve vývojové psychologii, studia psychického vývoje
- vývojové teorie – Freud, Erikson, Piaget – stručně vysvětlete a jednu popište
- přehled jednotlivých vývojových období člověka

15. Prenatální a perinatální období

- charakteristika prenatálního období – rozdělení
- porod a jeho fáze
- Apgar skóre
- roaming-in
- přirozené a alternativní porody, otec u porodu
- FAS - příčiny a projevy

16. Novorozenecké a kojenecké období.

- charakteristika novorozeneckého období-vývoj motoriky, smyslů, vnímání
- sociální vývoj novorozence
- nezastupitelná osobnost matky
- charakteristika kojeneckého období – vývoj motoriky, poznávacích procesů, smyslů,
- sociální vývoj

17. Období batolete a předškoláka.

- období batolete, vývoj motoriky, poznávacích procesů, sociální vývoj
- separace od matky
- osvojování norem chování
- období předškolního věku, vývoj motoriky, poznávacích procesů, socializace
- vývoj kresby, hra v životě dítěte, význam vrstevníků při hře

18. Psychologická problematika školní zralosti.

- charakteristika školní zralosti – kritéria školní zralosti
- testy školní zralosti - Jiráskův test
- důsledky školní nezralosti
- odklad školní docházky

19. Období školního věku a adolescence.

- období mladšího školního věku, vývoj motoriky, poznávacích procesů a socializace
- období staršího školního věku - puberta, tělesné a psychické změny
- výchovné problémy v pubertálním věku
- charakteristika období adolescence

20. Dospělost

- období dospělosti – periodizace
- charakteristika mladší, střední a starší dospělosti
- charakteristika fyzických změn
- psychiky a socializace - syndrom prázdného hnízda, syndrom zavírajících se dveří

21. Stáří

- charakteristika období stáří – periodizace
- změny fyzické a psychosociální stránky
- adaptace na stáří
- požadavek na aktivní stáří
- umírání, smrt

22. Socializace člověka, sociální učení, sociální percepce, sociální interakce.

- socializace, její formy, etapy a činitele ovlivňující socializaci
- sociální učení – druhy
- sociální percepce – chyby při posuzování druhých osob
- sociální interakce, osamění, sociální izolace
- příklady extrémní sociální izolace

23. Sociální komunikace.

- komunikace, její druhy
- verbální komunikace
- neverbální komunikace, znaková komunikace, komunikace činem
- paralingvistika a její komunikační význam
- rozhovor a zásady při jeho vedení

24. Sociální skupiny.

- klasifikace sociálních skupin
- malá sociální skupina – znaky
- způsob vytváření skupinových norem
- vliv sociální skupiny na své členy
- skupinový konformismus a jeho význam pro skupinu
- vůdcovství ve skupině
- sociální role, pozice, status

25. Duševní hygiena. Syndrom vyhoření.

- charakteristika duševní hygieny
- prostředky, které využívá
- syndrom vyhoření, výskyt, příznaky, etapy
- faktory ovlivňující vznik syndromu vyhoření
- způsoby prevence syndromu vyhoření